

ĮVYKIAI, PROBLEMOS, NUOMONĖS

„AUŠRA“ – Petras Maksimavičius	3
LENKIJOS TAUTINĖS IR ETNINĖS MAŽUMOS – SVARBIAUSI TAUTINIŲ IR ETNINIŲ MAŽUMŲ BENDRUOMENĖMS RŪPIMI KLAUSIMAI	5

ŠVIETIMAS

MOKSLO METŲ PRADŽIA – Alicija Krakauskienė	8
---	---

KULTŪROS BARUOSE

LIETUVOS LAKŪNŲ ŽŪTIES 87-ŲJŲ METINIŲ MINĖJIMAS PŠČELNIKE – Eugenija Pakutkienė	10
NE(TIKRA) ISTORIJA – Božena Bobinienė	12
PUNSKO ŽOLINIŲ TAUTODAILĖS MUGĖ – PRISIMINIMAI TAUTODAILĖS METAMS PAMINĖTI – Aldona Vaicekauskienė	16

SPORTAS

KREPŠINIO STOVYKLA PUNSKAS 2020 – Dovydas Nometka	20
--	----

TIKĖJIMAS

MUZIKUOJANTIS JAUNIMAS PUNSKO BAŽNYČIOJE – Jurgita Stankauskaitė	21
---	----

IŠĖJĘ NEGRĮŽTI

GROJO NE TIK INSTRUMENTAS SIGITO RANKOSE... – Aldona Vaicekauskienė	23
--	----

SKELBIMAI

Viršeliuose:

Punsko lietuvių kultūros namų choreografinio sambūrio „Jotva“ koncerto „Ne(tikra) istorija“ akimirkos
(Virginijos Karčiauskienės nuotr.)

REDAKCIJOS ADRESAS

16-515 Puńsk,
ul. A. Mickiewicza 23

tel. / faks. (+48) 87 5161 416
www.e-ausra.pl
ausra@o2.pl

LEIDŽIA

Lenkijos lietuvių draugija
16-500 Sejny,
ul. Wileńska 9
tel. / faks. 87 5162 125

Vyr. redaktorė Irena Gasperavičiūtė
Redakcijos sekretorė Alicija Krakauskienė
Stilistė, korektorė Birutė Burdinaitė-Ołów
Techn. redaktorė Aldona Jonušonytė

KOESPONDENTAI: Petras Maksimavičius,
Eugenija Pakutkienė, Jurgita Stankauskaitė

Spausdino „Aušros“ leidyklos spaustuvė.

Numeris pasirašytas spaudai 2020-09-14

Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos nuožiūra. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autorių nuomone.

Lenkijos lietuvių draugijos sąskaita

BS Sejny, ul. Powstańców Sejneńskich 1, 16-500 Sejny
Nr. 23 93540007 0000 0000 0198 0002
SWIFT / BIC kodas POLU PL PR

Zadanie pn. „Wydanie 24 numerów dwutygodnika „Aušra” zrealizowano dzięki dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Projektą „Lenkijos lietuvių tautinio sąmoningumo ugdymas“ iš dalies remia Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas (gauta parama per projekto įgyvendinimo laikotarpį – 6000 eurų).

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Mieli skaitytojai!

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

Neilgai džiaugėmės galimybe laisvai važiuoti į Lietuvą, ir štai vėl buvome visam mėnesiui atitverti siena. Gal ne taip griežtai kaip pavasarį, bet reikėjo įvažiauvus dvi savaites karantinuotis. Nuo rugsėjo 14 d. vėl keičiasi – izoliuotis atvažiauvus iš Lenkijos į Lietuvą neberekės. Mat pasikeitė Europos Sąjungoje sergamumo koronavirusu rodiklis. Per pastarąsias 14 dienų 100 tūkstančių gyventojų jis turėjo neviršyti 16, dabar turi būti mažesnis nei 25. Lenkijoje šis rodiklis šiuo metu – 20.

COVID-19, prieš pusę metų pakeitęs mūsų visų gyvenimus, neatleidžia. Tiesa, rugsėjo 1-ąją mokiniai grįžo į mokyklas, tačiau sunku kalbėti apie normalumą. Saugumas – pirmoje vietoje: vengti kontaktų, nesiskolinti priemonių, valgyti tik savo maistą, gerti tik iš savo indo ir pan. Beje, beveik jau visi apsipratome su to viruso buvimu ir žymiai mažiau jaučiame baimės. Ir vis daugiau atsiranda manančiųjų, kad koronavirusas – tai politikų „išmislas“. Rusija visam pasauliui paskelbė jau turinti vakciną, tačiau ir kitos šalys neatsilieka – apie vakciną sukūrimą vis dažniau girdime.

Pandemija akivaizdžiai veikia mūsų kultūrinį gyvenimą. Jei ir vyksta renginiai – jie jau kitokie, dažniausiai rengiami nuotoliniu būdu arba lauke, gamtoje. Toks šiemet buvo ir „Jotvos“ koncertas, apie kurį rašome mūsų „Aušros“ puslapiuose ir pateikiame įspūdingų nuotraukų.

Per kelis „Aušros“ numerius publikuojame Lenkijos Vyriausybės ir tautinių bei etninių mažumų bendrosios komisijos mažumų pusės paruoštą tautinių ir etninių mažumų esamos padėties apžvalgą – vertinimą. Tai vertingas dokumentas, bylojantis apie minėtų mažumų situaciją, poreikius.

„Aušra“

PETRAS MAKSIMAVIČIUS

Nežinau, ar atsimenate, kad šiemet sukanka lygiai 60 metų, kai dienos šviesą išvydo pirmasis Lenkijos lietuvių visuomeninės kultūros draugijos leidinio „Aušra“ numeris. Taigi 2020-ieji yra jubiliejiniai metai.

„Aušros“ redakcija, matyt, dar ne kartą šiemet primins apie šį jubiliejų ir pristatys „Aušros“ istoriją. Tikrai verta tai daryti, kadangi šešiasdešimt leidybos metų yra daug. Tai tūkstančiai parašytų, suredaguotų ir išspausdintų straipsnių. Dešimtys tūkstančių išsakytų minčių, pastebėjimų ar pasiūlymų, šimtai tūkstančių įamžintų

įvykių. Tai nuostabi istorija, kuri jau niekur nedings. Juk praeityje niekas negali būti nepataisomai prarasta. Ją perduodame kitoms kartoms. Tegul tą surinktą informaciją naudoja kasdieniams darbams – rašo mokslinius darbus, ieško įkvėpimo tolesnei kūrybai, anūkams pasakoja apie tėvų ir senelių praeitį, rodo jiems nespaltas ar spalvotas nuotraukas. „Aušra“ jau saugoma taip pat elektroninėje erdvėje, taigi dar greičiau pasiekiamo ir tiems, kas gyvena tūkstančius kilometrų nuo Punsko ar Seinų. Tokiu būdu palaikome su jais ryšį, pranešame, kas vyksta mūsų krašte.

Punsko licėjaus mokiniai Krokuvoje. 1974 m.

Pirmojo „Aušros“ numerio viršelis. 1960 m.

Rašyti ir redaguoti „Aušros“ straipsnius niekada nebuvo lengva. Esame pratę sakyti, kad sunkiausias periodas, kuomet Lenkijoje siautėjo cenzūra, jau nukeliavęs užmarštin ir nuo 1989 m. negalioja jokios rašymo ar redagavimo taisyklės. Taip nėra ir niekada nebus. Cenzūra – ar išorinė, ar vidinė – visada buvo ir bus. Šiandien ji prasideda rašančiojo galvoje ir dažnai neleidžia parašyti to, ką galbūt vertėtų. Visuomet reikia pasverti, ar pateikta informacija, išreikšta nuomonė atneš daugiau naudos ar nuostolių bendruomenei. Tokia yra žiniasklaidos prigimtis. Kiekvienas leidinys ar žiniasklaidos priemonė vykdo savo užsibrėžtą misiją, stengiasi pasiekti tikslus, tačiau taip pat yra priklausoma nuo įvairių vidinių ar išorinių įtakų. Tai patiria

ne tik „Aušra“, bet ir „The New York Times“, „The Guardian“ ar „Komsomolskaja pravda“.

„Aušra“ niekada nebuvo komercinio pobūdžio leidinys, todėl, mano įsitikinimu, tai žymiai „komplikuodavo“ redakcijos darbą. Čia skelbiama informacija niekada netarnavo pelno siekimui ar skaitytųjų linksmimui. Todėl nei vienas redaktorius ar LVKD (LLD) vadovas neturėjo moralinės teisės pasakyti: „Nusibodo. Bankrutuojame.“ Negalėjo priimti sprendimo nutraukti leidybą arba elgtis tiek neatsakingai,

kad ji būtų nutraukta. Gal tai ir gelbėdavo „Aušrą“ įvairiais gyvavimo laikotarpiais, nepaisant finansinių nepriteklių ar kitokių negerovių.

Gerai, pakanka moralizuoti ir idealizuoti. Geriau pacituosiu Jums „Aušrą“. Į rankas paėmiau 1974 metų ketvirtą numerį.

„Šlynakiemis. Čia gegužės 10 dieną įvykusio ratelio ataskaitinio-rinkiminio susirinkimo metu buvo išrinkta nauja ratelio valdyba, kurios pirmininke buvo išrinkta Kaizytė Birutė, sekretoriumi Rėkus Albinas ir kasininke Kalinauskaitė Julija. Susirinkusiems buvo demonstruojamos lietuviškos kino juostos. Dalyvavo 54 kaimo gyventojai.“

„Saviveiklininkai iškylauja. Liepos 19-21 dienomis Klevų ratelio saviveiklininkai surengė išvyką

į Olštino vaivadiją. Išvykoje dalyvavo 20 asmenų. Tai nebuvo paprasta ekskursija. Pirmiausia dėl transporto priemonės. 300 km įveikėme traktoriais. Tiksliau pasakius – priekaba, skirta vaikams į mokyklą vežioti. Tokia lėta transporto priemonė leido daug pamatyti ir pasigrožėti nuostabiais Mozūrijos gamtovaizdžiais ir gausiais istoriniais paminklais. <...> Nelemta mums buvo privažiuoti namus be nuotykių. Štai prie pat Suvalkų sugedo traktorius, ir kelionę reikėjo baigti autobusu.“

„Aušros“ prenumeratorių dėmesiu! „Aušros“ redakcija ir LVKD Centro valdyba skelbia laikraščio 1975 metams platinimo konkursą. Visi, norį dalyvauti konkurse, platina „Aušrą“ savo gyvenamose vietovėse. Prenumeratai antspauduotus lapus išduoda redakcija ir LVKD Centro valdyba... <...> Prenumeratos rinkėjai, kurie surinks daugiausiai prenumeratos, bus apdovanoti vertingomis dovanomis.“

„Seinai. Gegužės 9 dieną, Pergalės šventės metu, įvyko lietuvių karo veteranų, dalyvavusių 1939-1945 metais karuose prieš hitlerinius grobikus, susitikimas su Draugijos prezidiumu. Susitikime dalyvavo ir kalbą pasakė LJDP Seinų apskrities komiteto pirmasis sekretorius V. Koziol.“

Tai tik kelios citatos. Beveik prieš 50 metų (1974 m.) „Aušroje“ buvo rašoma apie lietuvių kultūrinį gyvenimą Seinų apskrityje, Žagarių kaimo saviveiklininkai skundėsi, kad trūksta jiems meno vadovo. P. Dapkevičius rašė, ką matė Lazdijuose, o A. Uzdila aptarė lenkų kalba išleistus lituanistinius leidinius. Kronikoje aprašyta Varšuvoje gyvenančių lietuvių veikla ir Vroclavo lietuvių dainų ir šokių ansamblio „Vilnelė“ koncertai. J. Karčiauskas aptarė draugijos darbą su lietuviškomis mokyklomis ir mokiniais, o A. Vanagas nagrinėjo, kur senovėje gyveno baltai. Punsko vidurinės mokyklos mokinė Onutė

Paransevičiūtė aprašė mokinių ekskursiją Krokuvos vaivadijoje.

Žinoma, to meto „Aušroje“ turėjo taip pat likti vietos tam, kas vyko „Tarybų Lietuvos padangėje“. Tačiau propagandiniais sumetimais kurta informacija jokiū būdu neužgožia tikros apie LVKD ratelių susitikimus, pastatytus vaidinimus, veikiančius ansamblius, meno vadovus ir kt. Taigi ano laikotarpio ir šiandienė „Aušra“ šiuo požiūriu nedaug kuo skiriasi.

Šiandien kartais girdžiu sakant, kad „Aušroje“ šiek tiek per daug kronikinio pobūdžio informacijos, kad aprašomi tarsi neesminiai įvykiai, mokinių ekskursijos ar vardijami parodytų vaidinimų pavadinimai. Taip. Kai esame tų įvykių liudininkai, ši informacija gal ir atrodo nereikšminga. Tačiau praėjus 50 metų jos svarba didėja. Ne tik sugrįžta prisiminimai, bet ir išsaugomos žmonių pavardės, jų išsakytos mintys ir nuveiktų darbų aprašymai. Išsaugoti ryšį su savąja istorija labai svarbu, nes taip tvirtėja mūsų tautinė tapatybė ir ryžtas rūpintis savo krašto ateitimi. Tikiu, kad „Aušra“ padeda tai daryti. Apie tai liudija vis dar nemažėjantis žurnalo prenumeratorių ratas bei įvairiuose pasaulio kraštuose gyvenančių ir e-*ausra.pl* svetainėje apsilankančių skaitytojų skaičius.

„Aušra“ skaitoma taip pat Lietuvoje. Tai geras įrankis palaikyti ryšį su Lietuvos valstybe, dalintis su ja aktualia informacija apie mūsų džiaugsmus ir rūpesčius. „Aušroje“ publikuojami straipsniai kartais perspausdinami arba cituojami Lietuvos žiniasklaidos priemonėse ir tokiu būdu pasiekia dešimtis tūkstančių tautiečių.

**TAIGI RAŠYKITE, SKAITYKITE IR
PRENUMERUOKITE „AUŠRA“!**

Idomumo dėlei pridursiu, kad 1960-aisiais pirmasis „Aušros“ numeris kainavo tiek pat, kiek kainuoja vienas „Aušros“ numeris 2020 m. – 2 zlotus.

Lenkijos tautinės ir etninės mažumos – svarbiausi tautinių ir etninių mažumų bendruomenėms rūpimi klausimai

Vyriausybės ir tautinių bei etninių mažumų bendrosios komisijos mažumų pusės 2020 m. birželio 16 d. posėdyje priimtas raštas, kuris pristatytas birželio 17-ąją Bendrosios komisijos posėdyje. Raštas pateiktas valstybės institucijoms, atsakingoms už tautines ir etnines mažumas.

Tęsinys.

Pradžia š. m. „Aušros“ 15–16 nr.

2. Mažumų švietimas

Švietimas yra viena iš svarbiausių sričių Lenkijos tautinių ir etninių mažumų tapatybei išlaikyti. Dabartinė mažumų švietimo organizavimo sistema teoriškai sudaro plačias galimybes mokyti mažumų ir regioninės kalbų bei imtis kitų veiksmų mažumų mokinių tapatybei išsaugoti, tačiau tomis galimybėmis ne visada pasinaudojama. Labai reikšminga čia yra atmosfera visuomenėje bei įstatymų interpretavimas, kuris kartais linksta mažumoms nenaudinga kryptimi. Taip pat ne visada didelės valstybės biudžeto lėšos, skiriamos mažumų švietimui, yra panaudojamos pagal paskirtį.

Mūsų įsitikinimu, mažumų švietimo sistemą reikia iš esmės modifikuoti, kad būtų sudarytos realios galimybės vaikams ir mokiniams, priklausantiems mažumoms arba vartojantiems regioninę kalbą, išlaikyti savo tautinę, kultūrinę ir kalbinę tapatybę.

A. Mažumų švietimo sistemos reforma

Prieš dvejus metus mažumų ir Vyriausybės (Nacionalinės edukacijos ministerijos, Vidaus reikalų ir

administracijos ministerijos) pusių pradėtas pasitarimas dėl mažumų švietimo sistemos reformos vyksta labai lėtai ir užsitęsė. 2019 m. rudenį įvairių mažumų bendruomenių išsakyti siūlymai ir nuomonės atsakant į anketos klausimus buvo tik sukaupti lentelėje ir Nacionalinės edukacijos ministerija savo nuomonės nepareikšė.

B. Paskirų mažumų švietimo plėtros strategijos

Kuriant Lenkijos mažumų švietimo sistemos formavimo modelį svarbios buvo paskirų mažumų švietimo plėtros strategijos. Tokios strategijos kelioms mažumoms parengtos prieš dešimtmetį konsultuojantis su mažumų bendruomenėmis ir pasirašytos nacionalinės edukacijos bei vidaus reikalų ir administracijos ministrų. Deja, jau kelerius metus Vyriausybės administracija ir savivaldos ignoruoja mažumų švietimo plėtros strategijas. Jose pateiktas stebėjimo mechanizmas leido iš karto reaguoti į besikeičiančias sąlygas, bet jau keletą metų jis nėra naudojamas.

Šiuo metu minėti dokumentai turi istorinę vertę, ypač pastaraisiais metais Lenkijoje įgyvendinus švietimo sistemos reformą. Kaip Bendrosios komisijos mažumų pusė daugelį metų prašome parengti naujas

paskirų mažumų švietimo strategijas. Deja, tokių darbų nebuvo imtasi, o mažumų mokyklinio ugdymo sistema nepagerėjo. Naujų švietimo strategijų tikslas turėtų būti visiškai įgyvendinimas Europos regioninių arba mažumų kalbų chartijos, vadovaujantis LR ratifikuotais Chartijos nuostatais. Čia nurodoma mokyti tų kalbų vaikų darželiuose ir mokyklose, kur jos yra mokymo kalbos. III raporto Europos Tarybos generaliniam sekretoriui apie LR vykdomą Europos regioninių arba mažumų kalbų chartijos nuostatų įgyvendinimą (2019 m. rugsėjis) 14 puslapyje pareikšta nuomonė dėl Europos Tarybos rekomendacijos, „kad Lenkijos valdžia sudarytų galimybes mokyti baltarusių, vokiečių, kašubų, lemų ir ukrainiečių kalbomis, kaip mokymo kalbomis, vaikų darželiuose, pagrindinėse bei vidurinėse mokyklose“. Ji rodo, kad šiuo metu LR Vyriausybė neturi jokios generalinės strategijos minėtam išsipareigojimui įgyvendinti. Išsipareigojimų įgyvendinimo planas turėtų būti paskirų mažumų švietimo plėtros strategijų dalis.

C. Padidintos subvencijos lėšų vykdyti užduotims, leidžiančioms palaikyti tautinių ir etninių mažumų bei bendruomenės, vartojančios regioninę kalbą, moksleivių tautinę, etninę ir kalbinę tapatybę, panaudojimo klausimas

Savivaldos, vadovaujančios švietimo įstaigoms, kurios įgyvendina užduotis, leidžiančias palaikyti tautinių ir etninių mažumų bei bendruomenės, vartojančios regioninę kalbą, moksleivių tautinę, etninę ir kalbinę tapatybę, gauna padidintą švietimo subvenciją. Deja, daug kontroversijų kyla dėl tų lėšų panaudojimo, kadangi daugeliu atvejų jos panaudojamos ne tiems tikslams, kuriems savivaldoms buvo skirtos, bei ne pagal švietimo įstaigų, kur mokoma mažumų kalbų, poreikius.

Prašome parengti teisės aktus, reglamentuojančius apimtį užduočių,

kurias valstybinėms mokykloms vadovaujantys organai privalo finansuoti iš padidintos švietimo subvencijos, skiriamos įgyvendinti užduotis, leidžiančias palaikyti tautinių ir etninių mažumų bei bendruomenės, vartojančios regioninę kalbą, moksleivių tautinę, etninę ir kalbinę tapatybę. Manome, kad minėtoms užduotims vykdyti skiriamų lėšų panaudojimą turėtų stebėti valstybės kontrolės organai.

D. Vadovėlių tautinių mažumų kalboms mokyti, savos istorijos ir kultūros bei geografijos dalykams dėstyti leidyba

Pagrindinė mokymo priemonė yra vadovėlis. Kai kurioms mažumoms trūksta pagrindinių vadovėlių mažumos kalbai mokyti, savos istorijos ir kultūros bei geografijos dalykams dėstyti. Vadovėlio parengimo ir išleidimo kaštai padengiami iš valstybės biudžeto tik Nacionalinės edukacijos ministerijai patvirtinus vadovėlį kaip tinkamą naudoti ugdymo procese. Mažumų organizacijoms vadovėlio išleidimas siejasi su tokia finansine našta, kokios jos negalinčios pakelti. Reikia rasti tokį vadovėlių rengimo modelį, kuris realiai užtikrintų jų parengimą ir galimybę naudotis jais mokiniais ir mokytojams. Atrodo, kad darbų, susijusių su vadovėliu, finansavimas jį rengiant leistų efektyviai paruošti ir išleisti trūkstamus vadovėlius. Mažumų bendruomenės tikisi, kad kuriant vertingų vadovėlių mažumoms rengimo ir leidimo modelį Nacionalinės edukacijos ministerija labiau atsižvelgs į paskirų mažumų bendruomenių situaciją bei jų organizacinį potencialą vadovėlių leidimo galimybių srityje.

E. Mažumos ir užsienio kalbos lygiagretus mokymas

Iki 2019 m. Nacionalinės edukacijos ministerijos įstatymų nuostatų

interpretavimas nedraudė lygiagrečiai mokyti tam tikros kalbos kaip mažumos bei kaip užsienio kalbos, jei tokia buvo tėvų/mokinių valia. Padėtis pasikeitė nuo 2019/2020 mokslo metų, kai Nacionalinės edukacijos ministerija pradėjo taikyti naują interpretaciją, draudžiančią tokį sprendimą. Nauja interpretacija kelia problemą ypač toms mažumoms, kurių atveju istoriškai buvo padaryta pertrauka perduodant mažumos kalbą namuose ir mokant jos mokykloje. Taip buvę, pvz., vokiečių mažumos atveju, kadangi Lenkijos Liaudies Respublikos laikais oficialiai buvo uždrausta mokyti ir vartoti vokiečių kalbą teritorijose, kur gyveno ta tuomet nepripažįstama mažuma. Iš tos mažumos patirties ir dabartinės kalbinės padėties perspektyvos kiekviena galimybė mokyti kalbos yra pageidautina. Dabartinis draudimas jungti tas dvi kalbos mokymo formas, besiremiančias skirtingais programiniais pagrindais, ne tik neigiamai veikia patį kalbos mokymą ir jo kokybę, bet ir papildomai trukdo mokyklų darbą, kur dažniausiai dėl kitų šiuolaikinių kalbų specialistų trūkumo organizaciniais-praktiniais sumetimais atsisakoma mokyti vokiečių, kaip mažumos, kalbos po pagrindinės mokyklos šeštos klasės. Kad šios srities įstatymų nuostatų interpretavimas kelia didelę problemą, rodo ne tik mažumos bendruomenės gautos teisinės nuomonės (tarp kitko, Seimo analizių biuro nuomonė), bet ir Europos Tarybos Patariamojo komiteto Tautinių mažumų apsaugos rėminės konvencijos reikalams ketvirtoji nuomonė dėl Lenkijos, priimta 2019 m. lapkričio 6 d.

F. Aštuntokų bei abiturų egzaminų laikymo procedūros ir mažumos kalba

Šiuo metu galiojantys nuostatai nenumato galimybės aštuntokams laikyti mažumos kalbos egzaminą. Šis faktas sumažina mažumos kalbos mokymo prestižą.

Kalbant apie abiturą, dabartinės procedūros neleidžia mažumos kalbos besimokantiems mokiniams pasirinkti šios kalbos egzaminą kaip privalomosios šiuolaikinės kalbos (tarp per abiturą laikomų privalomųjų dalykų egzaminų). Mokiniai, priklausantys tautinėms mažumoms, privalo laikyti papildomą abiturą egzaminą (mažumos kalbos), kuris neturi didesnės reikšmės absolvento tolesniems mokslams. Dėl tokių abiturų procedūrų atsiimama prašymus mokytis mažumos kalbos vidurinėse mokyklose. Tai pasakytina ypač apie mokinius, kurie mokosi mažumos kalbos tarpmokyklinėse grupėse.

G. Mažumos kalbos svarbos švietimo sistemoje padidinimas

Lenkijos tautinių mažumų bendruomenės daugelį metų atkreipia dėmesį į mažumų kalbų mokymo šalies švietimo sistemoje problemas, susijusias su tuo, kad dalyvavimas tokiose pamokose ir galimi egzaminai nedaro jokios įtakos mokinių tolesniems mokslams. Vadinas, tie mokiniai turi papildomas pamokas, galbūt papildomus egzaminus, o vokiečių, kaip tautinės mažumos kalbos, atveju dar draudžiama laikyti jos, kaip užsienio kalbos, egzaminą. Mat Lenkijos švietimo sistemoje nenumatoma, jog besimokiusiems mažumos kalbos kreipiantis dėl priėmimo į vidurines ar aukštąsias mokyklas sistemškai būtų atsižvelgiama į tos kalbos mokėjimo lygį ir laikant egzaminą gautą pažymį. Dėl tokios padėties, pvz., vokiečių mažumos tėvai ir vaikai atsisako mokytis vokiečių, kaip tautinės mažumos kalbos, o renkasi tos kalbos kaip užsienio pamokas. Mat tai turi reikšmę tolesnėse mokymosi pakopose. Kitų mažumų kalbų atveju (kalbant apie mažumos kalbos egzaminą laikančių moksleivių skaičių) nuo seniai pastebima stagnacija ir plėtos tendencijų stoka.

Dėl to raginame švietimo nuostatuose, taikomuose mažumos arba

regioninės kalbos pamokas lankantiems mokiniams, įvesti šiuos pakitimus:

1. Įvesti nuostatą, kad tuo atveju, kai mokins mokosi tautinės ar etninės mažumos arba regioninės kalbos, jis gali būti atleistas nuo antros užsienio kalbos mokymosi;

2. Dėl egzaminų – įvesti taisyklę, kad mokins, laikantis mažumos kalbos egzaminą, gali būti atleistas nuo šiuolaikinės užsienio kalbos egzaminų.

Visi šie siūlymai yra pagrįsti dėl to, kad mažumų ir regioninės kalbų mokymas ir egzaminai paprastai yra aukštesnio lygio negu užsienio kalbų mokymas ir egzaminai. Toks mažumų ir regioninės kalbų svarbos padidinimas galėtų turėti nemažą, lemiamą įtaką asmenų, kurie norėtų pasitikrinti tų kalbų mokėjimą laikydami egzaminus, skaičiaus augimui. Taigi tokie nuostatai galėtų reikšmingai prisidėti prie minėtų kalbų mokymo Lenkijos švietimo sistemoje rezultatų patikrinimo.

H. Mokymo mažumos kalba ir dviem kalbomis tautinių ir etninių mažumų bei bendruomenės, vartojančios regioninę kalbą, gyvenamuose regionuose pasiūlos kūrimas

Pagal Lenkijos Respublikos ratifikuotą Europos regioninių arba mažumų kalbų chartiją darželių ir valstybinių mokyklų ugdymo pasiūla turėtų būti kuriama be išankstinių sąlygų, t. y. nepriklausomai nuo tėvų prašymų mokytis mažumos kalbos. Mums rūpi, kad mažumos kalbos ir regioninės kalbos mokymas būtų organizuojamas visuose darželiuose ir mokyklose mažumų gyvenamuose regionuose, o ugdymo pasiūla skatintų mažumas pasinaudoti tokiu mokymu. Valstybinių švietimo įstaigų su mokymu mažumų kalbomis prieinamumo stoka neigiamai

vertinama Europos Tarybos ekspertų eilinių vizitų metu, kai stebimas Europos regioninių arba mažumų kalbų chartijos įgyvendinimas. Europos Tarybos Ministrų Komiteto rekomendacijos rodo būtinumą Lenkijos Respublikai įgyvendinti tą įsipareigojimą raportuose išvardintų mažumų atžvilgiu.

I. Mokytojų kvalifikacijos tobulinimas

Su mažumų švietimu susijusių specifinių edukacinių poreikių kontekste būtinos pastovios metodinės konsultacijos, dėl kurių mažumų kalbų mokytojai galėtų kelti savo kvalifikaciją bei naudotis kitų mažumų šios srities patirtimi. Todėl, mūsų nuomone, patartina įkurti šalies masto konsultacinį centrą kaip naują nepriklausomą vienetą arba kaip kito centrinio vieneto skyrių, kuris imtųsi tokios veiklos.

J. Draugijų mokyklinis ugdymas

Ypač svarbi yra galimybė plėsti draugijų mokyklinį ugdymą bendruomenėse, kurios turi tokių ambicijų, kaip labiau efektyvų įgyvendinant teisės aktų nustatytus tikslus. Tikslinga būtų įsteigti fondą, padedantį kurti mažumų švietimo įstaigas.

K. Mažumų švietimu besirūpinanti organizacinė struktūra

Šiuo metu nėra organizacinio vieneto, besirūpinančio mažumų švietimo klausimais. Daugelio metų patirtis rodo, kad toks organizacinis vienetas, stebintis mažumų švietimo reikalus ir veikiantis šioje srityje, labai reikalingas ir pageidaujamas. Raginame įsteigti jį Nacionalinės edukacijos ministerijoje arba kaip centrinį švietimo vienetą, pavaldų Nacionalinės edukacijos ministerijai, pvz., Lenkijos tautinių ir etninių mažumų švietimo plėtos centrą.

(Bus daugiau)

Mokslo metų pradžia

ALICIJA KRAKAUSKIENĖ

Šių metų rugsėjo 1 dieną prasidėjo naujieji mokslo metai. Dėl Covid-19 pradžia buvo kitokia nei paprastai. Atsižvelgiant į epidemiologinę situaciją, visose mokyklose nebuvo oficialaus atidarymo. Mokiniai susitiko su savo auklėtojais paskirtuose kabinetuose. Dėl saugumo tik darželinukų bei pirmos klasės mokinių tėvai galėjo atėiti su savo vaikais į mokyklą. Tėvai privalėjo iš anksto susipažinti su jų vaikų lankomų mokyklų veiklos taisyklėmis epidemijos sąlygomis. Jos buvo paviešintos paskirų mokyklų tinklalapiuose.

VIDUGIRIŲ MOKYKLOJE

Šiais mokslo metais Vidugirių mokyklą lankys 37 mokiniai. Klasės, kaip ir anksčiau, jungtos. Atsižvelgiant į epidemiologinę situaciją, mokykloje dirbs vokalinis bei literatūrinis būreliai, taip pat vyks sporto užsiėmimai.

PUNSKO SAVIVALDYBĖS VAIKŲ DARŽELYJE

Mokslo metus pradėjo 111 darželinukų, iš jų lietuviškose grupėse – 86. Toliau dirbs 5 vaikų grupės: 4 lietuvių mokomąja kalba (dvi 3–4 metų ir dvi 5–6 metų) ir viena lenkų mokomąja kalba (3–6 metų). Vyresnio amžiaus vaikų grupėms vadovėlius finansavo Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija. Darželyje vyks keramikos bei teatro užsiėmimai. Su vaikais, reikalaujančiais psichologinės pedagoginės pagalbos, dirbs psichologė bei dvi oligofrenopedagogės.

Šiais mokslo metais bus pradėtas

įgyvendinti projektas „Punsko vaikų darželio auklėtinių kompetencijų ugdymas“. Jam lėšos skirtos iš Palenkės vaivadijos regioninės operacinės programos. Visiems darželinukams vyks papildomos kodavimo ir programavimo, anglų kalbos, ekologijos, verslumo, muzikinio ugdymo ir šokių pamokėlės. Auklėtiniams numatyta taip pat logopedo pagalba bei korekcinė mankšta. Dalis projekto lėšų bus skirta darželio mokytojų kvalifikacijai kelti. Jiems vyks mokymai apie naujoves ir kūrybingumo ugdymą dirbant su vaikais.

Nuo kovo mėnesio vyksta darželio termomodernizacija. Apšiltintos pastato sienos, iškeisti radiatoriai, įrengta ventiliacija su rekuperacine vėdinimo sistema, sumontuotos fotovoltinės plokštės bei įrengtas geoterminis šildymas. Visus termomodernizacijos darbus planuojama užbaigti iki spalio pabaigos. Papildomai suremontuotos darželio patalpos – vaikų salės ir bendrojo naudojimo patalpos. Savo darbu daug prisidėjo darželių lankančių vaikų tėvai bei darželio darbuotojos. Termomodernizaciją vykdanči įmonė atliko nemažai papildomų darbų, kurie nebuvo numatyti projekte.

PUNSKO DARIAUS IR GIRĖNO MOKYKLOJE

Punsko Dariaus ir Girėno mokykloje mokslo metus pradėjo 214 mokinių, iš jų 164 lietuviškose klasėse. Į pirmąją lietuvišką klasę atėjo 15 mokinių, į lenkišką – 5. Kiek anksčiau, dar per atostogas, vyko krepšinio stovykla, kurią rėmė Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto

ministerija. Joje dalyvavo Punsko pagrindinės mokyklos ir Lazdijų sporto centro mokiniai.

Praejusiais mokslo metais buvo pradėtas įgyvendinti Tautos fondo finansuojamas projektas „2020-ieji – Mokyklų bendruomenių metai“. Jis bus tęsiamas ir šiais mokslo metais. Jau suorganizuotas Tarptautinis krepšinio turnyras. Moksleivių dar laukia istorijos konkursas, dailės konkursas bei pėsčiųjų žygis „Knygnešių takais“.

Šiais mokslo metais, priklausomai nuo epidemiologinės situacijos, bus įgyvendinami keli sporto projektai: I–III kl. mokiniams skirti „Gyvenkime sveikai sportuodami. 2020“ ir „Moku plaukioti“ bei IV kl. – slidinėjimo projektas „Kalnų slidinėjimo čempionų akademija“. Juos finansuoja Lenkijos sporto ministerija. Spalį bus pradėtas vykdyti (Lenkijos vyriausybės lėšomis) sveiko maitinimosi projektas.

PUNSKO KOVO 11-OSIOS LICĖJUJE

Naujuosius mokslo metus pradėjo 101 mokinys, iš jų 33 pirmokai. 12 pirmokų mokysis biologijos-chemijos profilio klasėje, o 21 mokinys – matematikos-fizikos. Dėl paskelbtos praeitais mokslo metais koronaviruso pandemijos sustabdytas projekto „Tautinės mažumos – Europos turtas“ vykdymas. Todėl jis bus tęsiamas. Projekte „Tautinės mažumos – Europos turtas“ pagal Erasmus+ programą dalyvauja trys mokyklos: Hainuvkos baltarusių mokykla, Vilniaus baltarusių mokykla bei Punsko licėjus. Taip pat mokykloje bus pradėtas įgyvendinti naujas projektas „Kompetencijos – tai mūsų ateitis“,

Ketvirtokai su auklėtoja

Iš Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos archyvo

finansuojamas Europos socialinio fondo. Jį vykdant 30 licėjaus mokinių galės dalyvauti papildomose lietuvių, lenkų, anglų kalbų bei matematikos, biologijos, chemijos, geografijos, informatikos, istorijos pamokose. Bus nupirkta 10 naujų kompiuterių bei suorganizuotos dvi išvykos – į Varšuvos ir Balstogės švietimo įstaigas.

Atsižvelgiant į epidemiologinę situaciją, mokykloje dirbs pagal nustatytas taisykles dramos būrelis, šokių grupė „Šalčia“, mišrusis choras „Pašešupiai“, merginų bei vaikinių krepšinio komandos. Moksleiviai taip pat redaguos laikraštuką „Dėmesio“.

SEINŲ LIETUVIŲ „ŽIBURIO“ MOKYKLOJE

Šiuos mokslo metus Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykloje pradeda 111 mokinių. Tai jubiliejiniai metai – mokykla įkurta prieš 15 metų. Aišku, šių mokslo metų specifika diktuoja sąlygos – pasaulį apėmusi pandemija, todėl dirbama pagal sanitariinių tarnybų nurodymus. Visų pirma vengiama didelio vaikų susibūrimo vienoje patalpoje. Patyrę nuotolinio mokymo skonį – visi džiaugiasi, kad galėjome sugrįžti į klases. Mokykloje veikia dainavimo, muzikos, dailės, šokių, sporto būreliai. Į pirmąją klasę atėjo 11 mokinių.

LIETUVIŲ VAIKŲ DARŽELIS SUVALKUOSE

Rugpjūčio mėnesį Suvalkuose atidarytas lietuviškas darželis. Tai pirmas toks darželis Suvalkų miesto lietuvių istorijoje. Daugėjant mieste lietuviškų šeimų, atsirado poreikis įkurti lietuvių kultūros ir švietimo centrą. Lietuvių vaikų darželis – tai pirmasis tokio centro kūrimo etapas.

Darželio poreikiams tinkamas patalpas (140 kv. m) išnuomojo privati įmonė Palaimintosios Sersers Kanizijos Mackevič (Błogosławionej Siostry Kanizji Mackiewicz) gatvėje. Lietuviško darželio Suvalkuose veiklą finansuoja Lietuvos vyriausybė. Jam vadovauja Vyskupo Antano Baranausko fondas, o direktorės pareigas eina Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė. Mokytojos, turinčios reikiamą kvalifikaciją, dirba pagal švietimo ministro įstatymais numatytą mokomąją medžiagą. Čia vyksta taip pat šokių, muzikos, teatro užsiėmimai. Vaikai gauna nemokamą maitinimą bei mokymosi priemones.

Šiuo metu darželį lanko 9 vaikai. Jis gali priimti 30 vaikų nuo 2,5 iki 5 metų amžiaus. Pasak darželio direktorės, preliminariais skaičiavimais, lietuvių vaikų iki 5 metų Suvalkuose yra apie 50. Taigi tėveliai yra maloniai kviečiami užsukti į darželį, pasikalbėti, apžiūrėti jį, pamatyti, kokios sąlygos ir galimybės vaikui ugdyti, taip pat leisti pačiam vaikui apsidairyti.

LIETUVIŲ KALBOS PAMOKOS SUVALKUOSE

Lietuvių kalbos pamokos pagrindinių mokyklų mokiniams vyks antradieniais ir trečiadieniais Suvalkų 7-ojoje pagrindinėje mokykloje Minkevičiaus gatvėje (jiems skirtos 9 pamokos per savaitę). Vidurinių mokyklų moksleiviai lietuvių kalbos pamokas galės lankyti ketvirtadieniais Suvalkų 4-ajame mokyklų komplekse Seinų gatvėje (jiems skirtos 3 pamokos per savaitę). Pamokų pradžia 15 val. Mokys mokytoja Teresė Jonušienė.

Lietuvių vaikų darželis Suvalkuose

Iš Darijos Vyšniuskienės asmeninio albumo

Lietuvos lakūnų žūtis 87-ųjų metinių minėjimas Pščelnike

EUGENIJA PAKUTKIENĖ

LLD Ščecino skyriaus pirmininkas Viktoras Buvelskis, dalyvavęs Lietuvos lakūnų žūtis metinių minėjime, pranešė:

– Šiomet Stepono Dariaus ir Stasio Girėno didvyriško žygio ir jų tragiškos žūtis minėjimo iškilmės buvo trumpos ir kuklesnės nei kasmet dėl su koronaviruso pandemija susijusių ribojimų. Dalyvavo garbingi svečiai: LR ambasadorius Lenkijoje Eduardas Borisovas, LR garbės konsulas Ščecine Vieslavas Viežchos (Wiesław Wierzchoś), Kauno savivaldybės delegacija ir kunigas, gynybos atašė Gytis Kazokas, Myslibužo miesto burmistras Piotras Sobolevskis (Piotr Sobolewski) su atstovais bei karių, policininkų ir gaisrininkų grupės, vietinių mokyklų atstovai, grupelė eilinių žmonių. Taigi buvo nemažai asmenų.

Pirmiausia rinktasi Ščecino Šv. Jokūbo katedros Aušros Vartų

Mergelės Marijos koplyčioje prie S. Dariui ir S. Girėnui skirtos lentos, vėliau – lakūnų žūtis vietoje

Pščelniko miške, prie jiems skirto paminklo, kur LR ambasadorius Lenkijoje E. Borisovas, LR garbės konsulas Ščecine V. Viežchos, Kauno savivaldybės delegacija, Myslibužo miesto burmistras P. Sobolevskis, Lenkijos vietos valdžios atstovai padėjo gėlių. Prie paminklo, „Lituanicos“ sudežimo vietoje, sugiedoti abiejų valstybių himnai. Pagerbiant Lietuvos lakūnų atminimą, ir Šv. Jokūbo katedroje, ir Pščelnike prie paminklo atnašautos šv. Mišios lenkų ir lietuvių kalbomis. Jas aukojo kunigas iš Lietuvos ir rezidentas iš vietinės bažnyčios. Po iškilmių Myslibužo miesto burmistras pakvietė pietų į pensionatą Barnuvko vietovėje, netoli sienos.

Vietos mokykla yra pasirinkusi Lietuvos didvyrių S. Dariaus ir

S. Girėno vardą. Jų žygdarbis vis žavi ir skatina moksleivius veikti, siekti užsibrėžtų tikslų, kaip ir mūsų krašto jaunimą. Minėtos mokyklos mokiniams, kaip ir mums, rūpi ši vieta, jie su didžiu jauduliu mini ir puoselėja, lanko šią vietą, muziejėlį, patvarko aplinką. Lakūnų žygdarbis įkvepia naujas kartas, kurios įgyvendina jų svajonę išgarsinti Lietuvą.

O štai kokia informacija aptikta archyvinuose užrašuose: „1982 m. kovo 26 d. LVKD CV prezidiumas savo posėdyje priėmė nutarimą dėl Stepono Dariaus ir Stasio Girėno didvyriško žygio ir jų tragiškos mirties 50-mečio minėjimo komisijos (kurios tikslas – kuo tinkamiausiai pasiruošti ir parengti mūsų visuomenę, tiek lietuvišką, tiek lenkišką, šiai sukakčiai, sutarta 1983 m. liepos 17 d. iškilnių programą prie paminklo) sudarymo: Algirdas Nevulis – komis. pirm., LVKD CV sekretorius, Edward Korban – Gožovo vicevad. Kultūros ir meno skyriaus dir., Juozas Bliūdžius – LVKD komisijos lietuvių kultūros paminklams Lenkijoje globoti pirm., Juozas Maksimavičius – I-asis LVKD pirmininkas ir aktyvistas, J. S. Paransevičius –

Ireneusz Kostka nuotr.

LVKD CV prezidiumo narys ir Punsco valsčiaus centrinės mokyklos dir., Eugenijus Petruškevičius – LVKD CV prezidiumo narys, pirm. pavaduotojas ir „Aušros“ redaktorius, Julius Senvaitis – LVKD Ščecino ratelio valdybos narys, nuo seniai globojantis šį paminklą, Antanas Suraučius – LVKD CV narys ir komisijos lietuvių kultūros paminklams Lenkijoje globoti narys,

Slupsko LVKD ratelio sekretorius, Jonas Vaina – LVKD aktyvistas ir Punsco Lietuvių kultūros namų dir., Marytė Valinčiūtė – LVKD jaunimo reikalams komisijos pirmininkė ir Punsco lic. mokyt., Antanas Žukauskas – LVKD CV narys ir LVKD Vroclavo ratelio sekretorius, Jonas Žaliapienis – LVKD Ščecino ratelio pirmininkas, Jurgis Žemaitaitis – LVKD Ščecino ratelio narys ir vienas iš pirmųjų, kurie pokario metais pradėjo šio paminklo globą.“

Ireneusz Kostka nuotr.

  Stepono Dariaus ir Stasio Girėno žūties vietoje Pšcelnike esančio paminklo ir klėtelės priežiūrą remia Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija.

 Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

Stepono Dariaus ir Stasio Girėno transatlantinio skrydžio 87-ųjų metinių minėjimą rėmė Lenkijos Respublikos vidaus reikalų ir administracijos ministerija.

Ne(tikra) istorija

SPAUDOS,
RADIO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

BOŽENA BOBINIENĖ

Šiomet viskas vyksta kitaip, lyg būtų netikra. Pradedant pandemišku pavasariu, sausra, baigiant staigiomis liūtimis. Kažkas nuolat „tvyro ore“. Visas ligšiolinis gyvenimas pasikeitė. Neįsivaizdavome, kad kažkoks gryna akimi nematomas virusas privers mus egzistuoti kitaip. Sustoję ir taip aktyviai mūsų krašte puoselėjama kultūrinė veikla. Neįvyko daug renginių. Tačiau ne viskas prarasta. „Jotvos“ choreografinio sambūrio vadovei Kornelijai Mauiūtei su visais grupės dalyviais pavyko įveikti apribojimus ir lauko erdvėje surengti koncertą-šokio fantaziją (kuris, beje, turėjo būti skirtas Motinos dienių paminėti). Finalinis renginys vyko neįprastoje aplinkoje – ant ežero kranto ir pačiam ežere, sutemus, smarkiai lyjant ir artėjant audrai. Manau, ne vieno šokėjų tėvai tuo metu ne tik džiaugėsi vaikų gebėjimais, bet ir meldėsi, kad perkūnija neužsuktų prie Seivų ežero. Laimė, viskas pavyko, koncerto dramaturgija

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

pasiekė piką, veiksmas ir vaidmenys buvo be galo tikroviški. Kaip sakoma liaudyje: „Da ir norėdamas tep nepadarytai.“ Žodžiu, emocijų buvo tiek daug, kad sunku jas ir aprašyti...

Meilės istorijų būna įvairių. Būna, kad žmonės išsimyli, susituokia ir sau laimingai gyvena. Būna, kad po kurio laiko ima ir išsiskiria. Bet pasitaiko ir labiau dramatiškų pasirinkimų. Meilė ir neapykanta – emocijos, tarp kurių riba yra labai slidi. Jei nustoji mylėjęs – tampa abejingas arba pradedi neapkęsti, bandai keršyti. Pažiūrėkime į tai dar plačiau. Gerumas ir blogis. Kada blogis pradeda atrodyti kerintis? Vienas iš galimų atsakymų: tada, kai gėris atrodo nuobodus. Blogis gali atrodyti žavus ir viliojantis, bet jei tik į jį stipriau bakstelėsi, subyrės į dulkes.

„Jotvos“ vadovė Kornelija, rengdama koncertus, visada ieško ir šokiu gvildena žmogaus egzistencinius klausimus. Iš kasdienio

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

gyvenimo kakofonijos išlukština vertybes (tėvynė, motina, tėvas, vaikai, kova už laisvę, šviesi ateitis, išlikimas, senovės papročiai, tradicija, švelnumas, atjauta...), kuriomis privalėtume remtis ir vadovautis primdami sprendimus. Tačiau patys šūkiei – tai dar ne viskas. Gyvenimas kur kas sudėtingesnis. Jis taip įvairiai susiklosto, jog kartais sunku patikėti, kad taip įmanoma. Daug dalykų žmogaus gyvenime pasikartoja. Gal tiesiog tokia mūsų prigimtis – užuot mokėsi iš svetimų klaidų, dažnai darome jas patys, lyg norėdami įsitikinti, kur ta riba, kiek dar galiu sau leisti, kad nenukentėčiau pats ar kiti. Jei perlenkiam lazda, tenka skaudžiai už tai sumokėti. Ar mes patys renkamės ne visada gerus kelius, ar mums kas nors „padedą“, užburia? Giliai širdyje žinome, bet tiesiog leidžiame sau negirdėti vis tyliai mus įspėjančio balselio – „Nedaryk to“. Apimti puikybės jausmo, įtikinėjame save: „Aš susidorsiu“. Blogis suteikia abejotinos kokybės trumpalaikį pasitenkinimą, o vėliau – nusivylimą ir kančias. O gerumas – tai žinojimas, kaip patirti džiaugsmą ir laimę, nes tik šiuo keliu galima atrasti žmogiškumą.

Pandemišką vasarą „Jotvos“ pastatytas fantastinis šokio spektaklis pasakojo būtent apie žmonių santykius

meilės ir neapykantos, gėrio ir blogio kontekste. Galbūt mūsų protus veikia antgamtinės jėgos – pasąmonėje šnabzdantis Dievas, dievai, deivės, nežemiškos būtybės? Realybė susipina su pasaka, svajone, sapnais.

Ką rugpjūčio 22-osios naktį pamatėme „Šile“ Seivų ežero pakrantėje? Paprastą lietuvišką kaimą paežerėje, kur vakarais susirenka gyventojai pabendrauti. Vaikai žaidžia, jaunimas ir vyresnieji sueina į būrius pasišnekučiuoti, padainuoti, pašokti. Tylų

vakarą besilinksminančiųjų šurmuly, lakštingalų ir gegučių čiulbėjime, laužo spragsėjime girdisi ir vandens pliuškenimas. Ar tai tik žuvelės nardo? Ne. Mėnulio šviesos viliojamos, tyliai iš ežero gelmių išnyra undinės. Kaimo žmonės net nenutuokia, kad juos kažkas stebi. Gražios vainikuotos merginos, kadaise paskendusios ar nusiskandinusios dėl nelaimingos meilės, dievų paverstos undinėmis, kad galėtų keršyti žmonėms, ypač jauniems vyrams, už savo likimą amžiams būti upių bei ežerų globėjomis. Undinės labai žavios, grakščios, puikios šokėjos ir dainininkės. Pamačiusios ant kranto vaikus ar jaunimą, savo dainomis ir žavesiu stengėsi prisivilioti juos į vandenį ir pasiglemžti į gelmes.

Tą naktį mėnulis švietė ypač stipriai, o kaimo gyventojų pasilinksminimas prasitęsė. Galvas jiems apsuko ne tik vasaros gamtos pasakiškas grožis, bet ir per puotos kraštus besiliejęs alus. Vakaronėje linksminosi ir pagrindiniai personažai: jauna, daili, šiek tiek išdykėlė mergina ir du ja susidomėję vaikinai. Vienas jų nelabai populiarus, tačiau labai geras, nuoširdžiai, tyliai ir

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

nedrąsiai ją mylintis, kitas – pirmojo priešingybė – aktyvus, gražus, truputį arogantiškas, sąmoksliškai siekiantis „nuskinti“ dar vieną panelę. Abu kovoja tarpusavy dėl merginos prielankumo. Šiai nelabai patinka toks jų elgesys, tačiau galiausiai ji pasirenka žavesnį vaikina. Pasirodo, jam rūpėjo tik vargšėlę išnaudoti ir tuojau palikti. Tačiau ji nepasiduoda ir neatstoja nuo jo. Tada jis nusprendžia atsikratyti „bėda“: paskandina merginą ežere ir tiesiog pabėga. Šią akimirką pradeda veikti undinės. Jos priglaudžia paskenduolę. Uždeda jai ant galvos undinių vainiką ir žada atkeršyti kaimiečiams už tokią niekšišką poelgį.

Netrukus kaime pradeda vykti keisti dalykai. Vis dažniau ežere skęsta vaikai ir jauni vaikinai. Niekas nežino, kad tai undinių kerštas už neišaiškintą nusikaltimą. Iki tol, kol vienas kaimo jaunuolis netyčia pamato, kas skandina vaikus, ir vos pats išsigelbėja iš undinių vilionių ir siekimo nutempti jį į ežero dugną. Jis tarp upių martelių atpažįsta dingusią merginą. Staiga suvokia, jog reikia apie tai pranešti visiems kaimiečiams ir atlikti atleidimo ritualą, kad undinės atlyžtų ir visi rastų ramybę. Toks atsiprašymo ritualas atliekamas ir įsivyrauja taika.

Šokio spektaklis pavadintas „Ne(tikra) istorija“. Toje apylinkėje, kur vyko koncertas, maždaug praėjusio amžiaus viduryje panašus atsitikimas iš tiesų įvyko. Seivų ežero gelmėse paskandinta jauna mergina. Buvo įtariama, kad tai padarė vaikinai, su kuriuo ji susitikinėjo. Motyvas – praigaištinga, nelaiminga meilė. Kaip buvę iš tiesų, galbūt jau ir nesužinosime. Ar tikrai reikėjo imtis net tokių priemonių norint atsikratyti nemylimos moters? Tikriausiai ne. Bet, kaip minėjau, tam tikromis aplinkybėmis „kažkas“ pakužda į ausį, ir ne visada tai yra gero linkinti būtybė. Galbūt ir tą akimirką taip buvę...

Teisingai samprotauja vienas pagrindinių koncerto šokėjų (vaidinęs „blogą“ vaikina) Artūras Astrauskas: „Spektaklio siužetas gali simbolizuoti daugelio žmonių autentiškas istorijas, bendruomenę, jos mentalitetą. Tai nėra vien tik istorija apie paskandintą merginą. Spektaklį galime interpretuoti ir lyginti su savo kasdieniu gyvenimu. Ši istorija daug ką pasako apie žmogaus pasirinkimus. Kartais nenorime matyti tikrojo gėrio savo gyvenime. Paprasčiau yra pasirinkti lengvesnį, patrauklesnį kelią. Tačiau gyvenimas yra apgaulingas ir gali mus „nuskandinti“ kaip tą apgautą merginą. Drastiškas siužetas (skandinimo scena – aut.) sukelia dideles emocijas, kurios paveikia žmogų ir galbūt priverčia galvoti. Įsisąmoninę pasekmes, neturime to kartoti, galime bent stengtis išvengti panašių istorijų savo gyvenime.“

Didžiulė pagarba visai „Jotvos“ komandai už sunkų darbą ir išsižadėjimus – repeticijos vyko ištisas

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

atostogas, būdavo, kad ir po kelis kartus per savaitę. Vaikai ir jaunimas šoko lauko sąlygomis, kaitroje ar lietuje, visą laiką basomis kojomis. Pagarba ir jauniausiųjų šokėjų tėvams, kad išstvermingai vedė/vežė savo vaikus į repeticijas. „Koncerto sąlygos atspindėjo visą mūsų darbą karantino metu, – patvirtina Artūras. – Žolė, statokas paviršius, pliaupiantis lietus, atrodo, galėjo sutrukdyti pasirodyti. Dabartinė situacija dėl koronaviruso taip pat mums didžiulis iššūkis. Tačiau pasiryžom repetuoti, užbaigti pradėtą darbą. Aš pats ne pirmą kartą šokau panašiomis sąlygomis, bet šis pasirodymas buvo išskirtinis. Jame buvo be galo daug emocijų, o lietus dar labiau leido man įsijauti į akimirką, viską pajusti su dviguba jėga. Nesvarbūs buvo žingsniai ar technika, o bendras jausmas ir ryšys su žiūrovais.“

Paskutinių vasaros atodūsių lietingą, stebuklingą vakarą Šilainėje prie Seivų ežero visi išgyvenome įvairias emocijas. Svarbu, viskas laimingai baigėsi – ir spektaklyje, ir tikrovėje. Visi gyvi ir sveiki sugrįžo namo. Šokio fantazija „Ne(tikra) istorija“ vis dar

sklando interneto platybėse, socialiniuose tinkluose – jos akimirkas įamžino puiki fotografė Virginija Karčiauskienė. Be to, iš anksčiau vykusių repeticijų yra montuojamas filmas (autoriai Sigitas Birgelis ir Kornelija Mauliūtė). Apie jo premjerą bus informuojama vėliau.

Choreografinio sambūrio „Jotva“ vadovė ir dalyviai nuoširdžiai dėkoja filmo kūrimo procese dalyvaujantiems Sigitui Birgeliui bei Virginijai Karčiauskienei (visada skubančiai į pagalbą ir su didžiuliu atsidavimu kuriančiai kartu); Valdui ir Edvinui

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Krakauskams (ne tik už vietą, bet ir už nuostabią atmosferą ir geranoriškumą); Gintui ir Sandrai Šuščevičiams (už greitą ir konkretų „Taip, žinoma...“); Punsko valsčiaus ugniagesiems savanoriams (už saugumo jausmą); Punsko valsčiaus sekretoriui Jonui Vaičiuliui (už „Žinoma, bus viskas sutvarkyta...“). Ir visiems, prisidėjusiems kad ir geru žodžiu, jog koncertas įvyktų.

Spektaklyje buvo atliktas 21 kūrinys. Solistai: Paulina Valinčiūtė, Artūras Astrauskas, Povilas Svetlauskas, Alvydas Severinas. Režisūra ir choreografija – Kornelija Mauliūtė. Garsas ir šviesa – Robertas Slovikas. Skelbimo grafika – Ida Bobinaitė.

Tekste panaudotos Terrio Eagletono, Jordano Petersono, Aristotelio mintys bei vadovės Kornelijos Mauliūtės scenarijaus ištraukos.

Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Renginį rėmė Lenkijos Respublikos vidaus reikalų ir administracijos ministerija.

Punsko Žolinių tautodailės mugė – prisiminimai Tautodailės metams paminėti

ALDONA VAICEKAUSKIENĖ

„Jūs dažnai tekdavo matyti per Žolinių šventę Punske besisukiojant bažnyčios aikštėje tarp tautodailininkų. Ar tai tik noras pasigrožėti dirbiniais, ar kas daugiau?“ Tokį klausimą prieš kelis mėnesius man uždavė žurnalistė Jurgita. Pažadėjau pasiknaisioti savo atmintyje ir turimuose šaltiniuose, nes labai svarbu grįžti į mugių pradžią, į tuos laikus, kai viskas prasidėjo. Pačiose pirmose mugėse buvau daugiau aktyvi stebėtoja, vėliau padėjėja, o nuo 2000-ųjų pradėjau organizuoti mugę pagal savo koncepciją, norėdama, kad ji būtų išskirtinė, kad tautodailė užimtų deramą vietą. Sunku buvo išaiškinti „baronkininkams“, balionų ir saldinių pardavėjams, kad reikia erdves atskirti. Po ilgų derybų buvo pasiektas kompromisas, bet kova dėl vietos kiekvienais metais tęsdavosi, nes visi norėjo būti arčiau šventoriaus laiptų.

Arvydas Žygas po savo primicijų laimina tautodailininkus. 2000 m.

Žolinės Punske tai ne tik procesija, žolynai ir vainikai. Kiek žmonių atmintis siekia, į atlaidus

susirinkdavo ne tik parapijiečiai, kitų parapijų maldininkai, seniau elgetos, bet ir būdavo gausu kromelninkų: su įvairiausiai riestainiais, rožančiais, maldaknygėmis, medalikėliais, šventais paveikslais. Atvažiuodavo ir šiaip prekiautojų. Prieš šimtą metų Punske per Žolinių atlaidus pas kromelninkus galima buvo ir gražesnę skarytę nusipirkti ar kitų smulkesnių dalykų. Vyrai turėjo progą naują sėtuvę artėjančiai rugių sėjai ar kitų buitinių daiktų įsigyti. Tą dieną ir visi Punsko žydėliai savo krautuvėse daugiau prekių turėdavo. Po Antrojo pasaulinio karo Žolinių atlaidai tapo tik religine švente, bet su visa atlaidų atributika.

Šiomet per Žolinių atlaidus tautodailininkų mugės nebuvo. Kiek žinoma, ji turėjusi būti XXXVII. Tai pati seniausia mugė visame regione.

Pirmieji mediniai nameliai tautodailės mugėje. Dirba Vaicekauskų šeima. 2003 m.

Punsko moksleivės tautodailės mugėje. 2000 m.

Izabelė Filevičienė ir Veronika Valenskienė tautodailininkų mugėje su savo darbais. 2000 m.

Senesnė yra tiktai Vengožavo. Min-tis rengti tokias muges kilo Meno komisijai, kuri 1982 metais įkurta prie Lietuvių visuomeninės kultūros draugijos. Pirmoji šios komisijos paroda įvyko 1983-ųjų balandžio 18 d. per plenarinį posėdį, skirtą J. Basanavičiaus „Aušros“ 100-osioms metinėms. Tais pačiais metais per Žolinių atlaidus po šv. Mišių įvyko ir mugė. Ji glaudėsi Punios ežero parkrantėje. Pirmieji stendai buvo gana kuklūs. Kad vėjas nepūstų, iš plokščių buvo sumontuotos „širmos“, o viduje pastatyti mokykliniai staliukai ir kėdės. Gal ir nebuvo patogiu, bet mugė suteikė daug džiaugsmo ir patiems dalyviams, ir gausiai sugužėjusiems po atlaidų bažnyčioje lankytojams. Tai buvo pirmas toks renginys, leidęs arčiau susipažinti su savo krašto „lobiais“ ir žmonėmis, kurie namuose kūrė mažus stebuklus ir išdrįso juos parodyti platesnei visuomenei.

Mugėje dalyvavo medžio drožėjas, tapytojas Zenonas Knyza iš Vidugirių Būdos ir dar tik pradedantis drožinėti Jonas Makauskas iš Kreivėnų. Tapybos ir piešimo paslaptimis dalinosi Stasys Vitkauskas iš Suvalkų ir ką tik dailės mokyklą baigusi Aldutė Balulytė iš Klevų. Kelis kartus ją buvau pasikvietusi ir į savo dailės

pamokas Punsko mokykloje. Iš Veronikos Valenskienės namų buvo atvežtos audimo staklės su užmestu audiniu. Tai buvę laikai, kai audimas namuose jau buvo bebai-giantis nykti. Tad jauniešiams gana smalsu buvę susipažinti su raštų ir audimo technologijų paslaptimis. Veronika niekad nebuvo audimo už-metusi, todėl namuose ir staklės buvo suruoštos. Su audimo staklytėmis

dalyvavo ir Nastutė Sidarienė iš Navinykų mokyklos bei jos mokiniai. Margučių skutinėjimu jau buvo pagarsėjusi Izabelė Filevičienė, kilusi iš Raistinių. Tokių margučių visoje apylinkėje nieks nenumargindavo. Vėlesnėse mugėse prisijungė ir kiti: Natalija Janušauskienė iš Punsko,

Tautodailės mugės dalyviai 2003 m.

Pirmoji tautodailininkų mugė. Drožybos amatą pristato Zenonas Knyza. 1983 m.

Genė Aleksienė iš Žvikelių, medžio drožėjas Saulius Jurkiūnas iš Punsko, kalvis Vytautas Malinauskas iš Šlynakiemio. Tautodailininkai gausiai susirinkusiems šventės dalyviams kaip mokėdami ir sugebėdami demonstravo savo amatą. Pats įdomiausias tos popietės įvykis buvo tautodailės darbų varžytuvės, kurioms išmoningai vadovavo Juozas Bukauskas.

1984 metais Punsko valsčiaus viršaičio pareigas pradėjo eiti Romas Vitkauskas. Tuo metu aktyviai dalyvavo ir LVKD veikloje. Jis pradėjo rūpintis, kad mugė būtų tęsiama ir kad tautodailininkai turėtų patogesnes sąlygas. Jo pastangomis buvo padaryti dailūs mediniai nameliai, kuriuose meistrai geriau galėjo eksponuoti savo darbus ir demonstruoti amatą. Namelius padarė skulptorius Zenonas Knyza. Juos surinkti ir pastatyti per kiekvienas Žolines padėdavo ir valsčiaus darbuotojai.

Pirmomis mugėmis labai domėtasi, bet laikui bėgant nameliai sudilo,

o žmonėms pabodo tie patys meistrai ir jų darbai. Padėtis pasikeitė atsivėrus Lietuvos ir Lenkijos sienai,

Veronika Valenskienė dalijasi audimo paslaptimis. 1983 m.

bet įvažiuoti su darbais dar nebuvo lengva. Žolinių atlydai ir pati mugė dar nebuvo taip išpopuliarėję, kad iš aplinkui plūstų žmonės. Lūžis įvyko 2000 metais, kai man paskambino kunigas Arvydas Žygas ir pasakė, kad nori primicijų Punske. Arvydas buvo mums pažįstamas nuo 1979 metų, kai Punske lankydavosi rinkdamas tautosaką, nes į Lietuvą nieks jo tais laikais neįsileisdavo. Taigi Žolines Punske turinčios būti ypatingos, nes atvažiuoja mūsų visų mylimas ir gerbiamas Arvydas. Ne tik man, bet ir daugeliui jo bičiulių labai rūpėjo, kad primicijos ir visa šventė būtų ypatingos. Arvydas jau buvo matęs procesijoje nešamus Žolinių vainikus, žalumynais išpuoštą bažnyčią ir sakėdavo, kad rojuje turėtų būti taip gražu, kaip Punske per Žolines. Pradėjau kalbinti žmones, kad bažnyčia vėl būtų puošiama žalumynais, kad būtų daugiau derlinių vainikų, o svarbiausia – kad vėl atgytų mugė, nes prieš metus jau buvo lyg ir išnykusi. Taip ir įsijungiau į Žolinių mugės organizavimą.

Pavyko susitarti su Suvalkų kultūros centru ir pasiskolinti iš jų vienodas palapines. Pavyko pasikviesti mūsų krašto žmones, kurie sutiko dalyvauti su savo pagamintais darbais. Nuo tada pradėta kviešti Punsko ir Navinykų mokyklų moksleivius demonstruoti amatus: juostų, karpinių, kitų darbėlių atlikimą. Vėliau pavyko prisikviesti ir kitų tautodailės sričių meistrų su amatais.

Žolinių mugė tai didelis darbas, kurį reikėdavo pradėti bent kelis mėnesius prieš Žolines. Pradžia buvo labai sudėtinga. Žmonės nebuvo pratę parduoti savo pagamintus daiktus. Man aiškiai pasakydavo, kad nestos į prekeivių gretas, nes kaimynai pagalvos, kad neturi ko valgyt. Taigi tų metų mugė buvo kukli ir daugiau skirta pademonstruoti, o ne parduoti. Labai norėjosi tautodailininkų iš Lietuvos, tik sieną kirsti dar nebuvo taip lengva ir prisikviesti žmonių į jiems nežinomą vietą – ne taip paprasta. Labai džiaugiuosi, kad pavyko susidraugauti su daugybe Lietuvos tautodailės klubų. Nepakeičiama pagalbininkė buvo Kristina iš Kauno, kuri dirbo Lietuvos žemės ūkio rūmuose ir palaikė ryšius su daugeliu tautodailininkų.

Į Punkską pavyko pasikviesti pačius tikriausius tautodailininkus. Su savo darbais dalyvavo „Verpstės“ klubo atstovai iš Kauno, „Mūzos“ iš Marijampolės, „Dailius“ iš Vilkaviškio krašto, „Kraitė“ iš Kazlų Rūdos, tautodailininkų klubas iš Kuršėnų, „Svirnas“ iš Utenos ir kt. Kad nebūtų palapinių margumyno, labai norėjosi grįžti į Punsko mugės pradžią ir padaryti medinius namelius. Dėl įvairių projektų ilgainiui pavyko įgyvendinti mintį ir aikštė prie bažnyčios prisipildė medinių namelių. Savo darbus juose eksponavo patys žymiausi tautodailininkai iš Lietuvos ir meistrai iš mūsų krašto. Buvo atvykę šiaudelių meistrai iš Lydos (Baltarusija), Ūkininkų draugijos atstovės iš Latvijos su savo lino dirbiniais.

Tautodailininkai stengdavosi stendus papuošti žalumynais, atsiveždavo ir derlinių vainikus, kuriuos nešdavo procesijoje. Patys sakydavo, kad dalyvavimas Punsko Žolinių mugėje teikia prestižą. Mugės metu vykdavo parodos muziejuje „Senoji klebonija“ ir bažnyčios aikštėje įrengtoje scenoje. Įsimintiniausias yra surengusi Kristina Kriūnaitė su savo klubu „Verpstė“. Didžiausio susidomėjimo sulaukė paroda „Mes baltai“. Lininius drabužius ir aksesuarus skambant muzikai demonstravo Punsko merginos. Kristina taip pat organizavo ir parodomąjį renginį „Duonos kelias“. Kitais metais duonos motyvo elementus panaudojome festivalio programoje. Kristina buvo tas žmogus, kuris padėdavo rasti geriausius meistrus, pateikdavo minčių festivalio ir parodų programoms. Ji ir pati pasidalijo prisiminimais apie Žolines: „Žolinių šventė Punske turi labai galias tradicijas. Vienas iš jos

akcentų – tradicinių amatų ir kulinarinio meno mugė. Daugybė meistrų iš Lietuvos ir Lenkijos suvažiuoja pademonstruoti amato ir pristatyti savo gaminių. Kasmet mugėje lankosi keramikai iš Marijampolės, kalviai iš Dzūkijos, lino tradicijų puoselėtojai iš Birštono, Lietuvos ūkininkų draugijos Amatų skyriaus „Verpstės“ moterys iš Kauno ir Kauno rajono, Marijampolės klubo „Mūza“ atstovai ir kt. Mes labai dėkingi p. Aldonai Vaicekauskienei už mugės idėją ir jos organizavimą, už medžiagos surinkimą apie kiekvieną dalyvį, jo rodomą amatą ir gyvosios tradicijos išsaugojimą ir populiarinimą Punsko krašte. Savo gausa, tradiciškumu ir unikalumu mugė pritraukia lankytojus iš Lenkijos tolimų vietovių, Lietuvos įvairių kraštų. Per Žolines atvažiuoja išvykę ir iš to krašto lietuviai: iš Kanados, Vokietijos, kitur. Tokioje mugėje dalyvauti visada būdavo garbė.“

Stasys Vitkauskas atskleidžia tapybos meną. 1983 m.

Krepšinio stovykla Punkskas 2020

DOVYDAS NOMETKA

Didžiuosiuose miestuose yra didelis krepšinio mokyklų pasirinkimas, kur vaikai gali gerinti savo įgūdžius ir siekti profesionalaus krepšinininko karjeros. Mažuose miesteliuose tokių galimybių jie dažniausiai neturi. Geriausiu atveju mažų miestelių mokyklose keletą kartų per savaitę renkasi krepšinio būrelių dalyviai. Todėl čia daugiausia įgūdžių patobulinimo galimybių suteikia krepšinio stovyklos.

Siekiant mažų miestelių mokyklinio amžiaus vaikams sudaryti galimybes tobulinti krepšinio įgūdžius, 2020 m. liepos 31–rugpjūčio 9 d. Punksko Dariaus ir Girėno pagrindinėje mokykloje surengta „Krepšinio stovykla Punkskas 2020“. Joje dalyvavo vaikai, lankančys Punksko Dariaus ir Girėno pagrindinę mokyklą bei Lazdijų sporto centrą.

Stovykloje įgytos žinios leido patobulinti tiek individualius (pvz., kamuolio varymo, perdavimo, metimo technikos), tiek komandinius (pvz., komunikacijos su komandos draugais) įgūdžius. Be to, krepšinio treniruotėse buvo ugdoma motyvacija

Stovyklos dalyvių treniruotė

Krepšinio stovyklos dalyviai Punksko mokyklos sporto salėje

ir dėmesio koncentracija. Įvertinus kiekvieno stovyklos dalyvio meistriškumą ir fizines savybes, jiems buvo suteiktos asmeninės rekomendacijos.

Be įdomių krepšinio treniruočių, stovyklos dalyviai turėjo galimybę turiningai praleisti laisvalaikį plažo tinklinio, futbolo ir lauko treniruoklių aikštelėse, Burbiškių lynų parke, Punksko ežero pakrantėje. Stovyklą vainikavo naktinis krepšinio turnyras, kurio metu visiems dalyviams buvo įteikti atminimo medaliai.

Stovykla leido užmegzti glaudesnius ryšius tarp Lenkijos ir Lietuvos mokyklų, dalintis gerąja patirtimi, kaip sėkmingai ugdyti mokyklinio amžiaus vaikų krepšinio įgūdžius. Kartu ji sukūrė pagrindus kitų bendrų fizinio aktyvumo ir sporto veiklų plėtojimui ateityje.

Visų stovyklos dalyvių vardu dėkojame Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, dalinai finansavusiai šią stovyklą.

Muzikuojantis jaunimas Punsko bažnyčioje

JURGITA STANKAUSKAITĖ

„Grojame kas antrą sekmadienį per rytines Mišias“, – pokalbį baigdama taria Birutė Venslauskienė ir bėga prie repetuojančių savo mokinių. Palinkėdama sėkmės, palieku Punsko bažnyčią pilną įvairių instrumentų garsų ir mikrofonuose skambančių balsų derinių. Jaučiuosi pakviesta į šv. Mišias. Savaitgalį nesinori anksti keltis, bet pati mintis apie 8 val. ryto bažnyčioje grojantį ir giedantį jaunimą verčia galvą pakelti nuo pagalvės ir pasinaudoti galimybe būti apdovanotai neįprasta muzikine dovana. Tokios dovanos ilgai buvau negirdėjusi ir, nuoširdžiai tariant, nesitikėjau, kad kada nors pavyks ja mėgautis savo krašte. Ta dovana, tai Punsko pradinukų, licėjaus mokinių ir jau į studentų gretas įsirašiusio jaunimo vokalinė ir instrumentinė maldos grupė, kuri groja ir gieda religines giesmes Punsko bažnyčioje. Ji įsikūrė 2019 m. pabaigoje, todėl jai dar nėra sukakę nei metukai. Tačiau nuėjo neblogą patirčių ir išpūdžių kelią, apie kurį papasakojo grupės įkūrimo iniciatoriai – Punsko mokyklos tikybos mokytoja Birutė Venslauskienė ir Punsko vikaras Povilas Slaminiš.

„Tai buvo prieš daugiau kaip 10 metų...“ – į prisiminimus išokusi pasakojo B. Venslauskienė. Mintis apie didelį potencialą suburti tokią maldos grupę mūsų krašte jai kilo studijų laikais, kai pati dalyvaudama šv. Mišiose Kauno bažnyčioje išgirdo ten grojantį ir giedantį jaunimą. Tai buvo kažkas neįprasta, kadangi Punske buvo girdėjusi tik bažnyčios choro atliekamas

Is Birutės Venslauskienės archyvo

Išvyka į Lietuvą 2020 m. vasarą

giesmes. Netradiciniu būdu pateiktos giesmės užkūrė jos širdyje tylų norą kažką panašaus įkurti savo krašte. Visgi baigusi mokslus atsidadė šeimai ir aplink bėgiojantiems mažiukams vaikams. Idėjas paliko vėlesniam gyvenimo tarpsniui, kai vaikai paaugo, o ir vyriausias sūnus Augustinas pritarė mamos minčiai įgyvendinti jos svajonę. Jos išsipildymo krislelis sužibėjo tuomet, kai

Birutės Venslauskienės nuotr.

Įrašant klipą Vidugirių koplyčioje 2020 m. vasarą

į Punsko parapiją atėjo naujas vikaras Povilas Slaminiš. Abu neieškantys žodžių kišenėje, greitai rado bendrų temų. Pasirodo, kad ir vienas, ir kitas seniai galvojo apie muzikuojančios bažnyčioje jaunimo grupės įkūrimą Punske. Įdomu, kad pirmuosius bandomuosius žingsnius žengė vikaras, tačiau vis nepavykdavo pasiekti tikslo. Pats mėgstantis kalbėtis su jaunais žmonėmis, šio krašto studentais arba licėjaus mokiniais, suprato, kad šie labai užsiėmę, paskendę moksle ir papildomoje veikloje, negalintys užsikrauti naujo darbo, kurį iš esmės reikėtų daryti nuo visiško pagrindo: surasti giesmes, suderinti tinkamus instrumentus, pakeisti arba parašyti natas, įvaldyti visus techninius dalykus, kurių scenoje nematyti, bet užkulisiuose jie atlieka svarbų vaidmenį. B. Venslauskienė, kalbėdamasi su vikaru, pasakojo, kad mūsų krašto jaunimas yra labai gabus ir muzikalus, todėl bendromis jėgomis galima būtų pabandyti pakalbinti vieną ar kitą mokinį prisijungti prie gražaus tikslo siekimo. „Surinkau grupę, o kunigas parūpino aparatūrą. Ir taip jau išėjo, kad aš jaunimą mokau giesmių, rašau natas, kuriu aranžuotes, o vikaras atsisakingas už visus techninius dalykus“,

– kalbėjo tikybos mokytoja. Jaunimo kalbinti ilgai nereikėjo. Pasirodo, kad kai kurie tik ir laukė būti pakviesti giedoti ar groti. Viena iš dalyvių, Erika Stankevičiūtė, pasakojo: „Kai mokytoja paklausė, ar norime dalyvauti vokalinėje instrumentinėje jaunimo maldos grupėje, tai iš karto atsakiau taip, nes aš apie tai svajojau. Nekantravau, kada Punske atsiras toks „chorukas“. Pati esu mačiusi bažnyčioje giedantį jaunimą ir norėjau kada nors priklausyti tokiai grupei.“ Akivaizdu, kad mūsų krašte yra nepaprastai kilnių svajonių turinčių jaunų dvaselių. Minėtai grupei priklauso 18 įvairaus amžiaus jaunuolių. Tai bažnyčioje muzikuojančių pradinukų, licėjaus mokinių ir studentų kolektyvas. B. Venslauskienė džiaugiasi subūrusi tokį skaičių, nes niekada nebūna, kad visi vienu metu dalyvauja bažnytinėse šventėse arba vaizdo klipuose, kuriuos įrašinėja Vidugirių koplyčioje dėl ten esančios puikios akustikos ir pakankamos erdvės. Jau dabar jie prieinami Punsko interneto portale punskas.pl. Vokalinei instrumentinei jaunimo maldos grupei priklauso: Inesa Nevulytė (VI kl.), Erika Stankevičiūtė (VII kl.), Laura Kogačiauskaitė (II lic. kl.), Faustina Radzevičiūtė

(VIII kl.), Sigita Aleksaitė (VII kl.), Augustinas Venslauskas (VII kl.), Rimas Rėkus (I lic. kl.), Karolina Krakauskaitė (studentė), Diana Kogačiauskaitė (studentė), Ida Bobinaitė (I lic. kl.), Gabija Petruškevičiūtė (VII kl.), Mangirdas Vektorius (VIII kl.), Darija Adamčikaitė (I kl.), Virginija Rėkus (VI kl.), Laima Sidarytė (studentė), Gabija Uzdilaitė (VIII kl.), Ernestas Ivoška (II lic. kl.), Raimundas Venslauskas (studentas).

Punsko vikaras P. Slaminiš atviravo, kad tokio pobūdžio didelių jaunimo grupių yra vienetai. Nors Lietuvoje tenka jų atliekamos muzikos pasiklausyti, tačiau grupės dar tik pradeda kurtis. Tai unikalus reiškinys, o viskas, kas unikalų, iš pradžių stebina, bet į bažnyčios bendruomenę atneša kitokį, naujesnį, gaivesnį santykį su Dievu. Vikaras pripažino, kad jau yra girdėjęs žmonių teigiamų atsiliepimų, jog jaunimo atliekamos giesmės padeda pasinerti į maldos aplinką. O ką apie tai mano pats jaunimas? Vieni giedodami labiau atsiduoda maldai, įsigilina į jos žodžius, įdomiai švenčia sekmadienius, o kiti labai atvirai pasako, kad pavyzdžiui, grojant laikas bažnyčioje praeina akimirksniu. Viskas, kas malonu ir gera, greitai praeina.

B. Venslauskienė ir vikaro suburto jaunimo grupė įsikūrė 2019 m. gruodžio 13 d. Viskas vyko patyliukais. Ilgai rinko giesmes, derino muzikos instrumentus (smuiką, bosinę ir akustinę gitaras, kachoną, lamzdelį ir pianiną), kol pavyko puikiai pasirošti ir pasirodyti 2020 m. vasario 23 d. sekmadienio Mišiose Punske. „Kunigas mus ragino anksčiau pasirodyti, bet aš vis stabdžiau, kad geriau pasiroštume, viskas būtų suderinta. Mes negiedame vienos ar kitos giesmės. Mes vedame visas Mišias, todėl buvo ko ruošti“, – kalbėjo B. Venslauskienė. Jaunimas nuolat tobulėja, įpina naujus instrumentus.

Dabar studentė Diana Kogačiauskaitė bando įvaldyti elektrinę gitarą. Kažin ar Punsko bažnyčia kada nors yra girdėjusi jos aidą? Tai tikra naujiena!

Nors vokalinei instrumentinei jaunimo maldos grupei iki įsikūrimo metinių šventimo dar toloka, per trumpą gyvavimo laiką patyrė visko, ką galėjo patirti ne vienerius metus skaičiuojantys šio krašto ansambliai. Tik spėjusi pasirodyti Punsko bažnyčioje, buvo priversta sustabdyti savo veiklą. Pasaulį užpuolė pandemija. Nebuvo kalbų apie jokių susibūrimus ir repetavimus. Teko dviem mėnesiams pasidaryti pertrauką ir sugrįžti prieš pačią Suvirtinimo sakramento šventę, kurios metu bažnyčios tikintieji apstulbo, išgirdę jaunimo atliekamų giesmių gražų skambėjimą. Po to viskas sugrįžo į senas vėžes. Kai tik valstybių sienos atsidarė, jaunimas su grupės vadovais nuvyko į Lietuvą. B. Venslauskienė pasakojo, kad išvyka buvo vikaro dovana jaunimui. Lankėsi Druskininkuose, Liškiavoje, kur pats P. Slaminis aukojo šv. Mišias, buvo lynų parke, plaukiojo vandens dvi-račiais, mėgavosi skanionėmis picomis, gėrimais ir užkandžiais, kurie iki vakaro labai greitai nurūko. Vakarienei nuvažiavo pas vikaro mamą. Nors P. Slaminis sakė, kad mama visų laukia su vakariene, nuvykęs jaunimas pamatė, kad jų laukia tikra puota. Ši išvyka paliko daug gražių įspūdžių, už kuriuos jaunimas ir jų mokytoja B. Venslauskienė visada bus dėkingi Punsko parapijos vikarui.

Dabar prieš jaunimą dar vienas iššūkis – prasidėjo naujieji mokslo metai. Teks įveikti naujus pamokų tvarkaraščius, derinti būrelių ir papildomos veiklos valandas, o į studentų gretas įsirašiusieji pamaži iškeliaus, bet... visi jų lauks sugrįžtant su muzika ir giesmėmis. Viskas dar prieš juos. Belieka palinkėti sėkmės ir negežtančio noro maitinti tikinčiuosius gražiausiais giesmių skambėjimais.

Grojo ne tik instrumentas Sigito rankose...

ALDONA VAICEKAUSKIENĖ

Grojo ne tik armonika Sigito rankose. Grojo visa jo esybė, grojo visas kūnas, širdis. Tai tikras kaimo muzikantas, turėjęs ne tik didžiulę grojimo vestuvėse ar vakarėliuose patirtį, bet ir daug metų savo muzika ir gražia laikysena žavėjęs scenos gerbėjus.

Groti armonika išmoko dar vaikystėje. Jo mokytojas – Juozas Degutis iš Agurkių. Išmokęs muzikuoti nesigailėjo savo gebėjimais pasidalinti ir su kitais. Grodavo jaunimo vakarėliuose, gegužinėse, vestuvėse ir kitur. Labiausiai išryškėjo „Kaimo muzikantų“ grupėje, kai visi trys jos dalyviai grojo ne bet kokiomis, o Hohnerio tipo armonikomis.

Apie Sigitą ir „Kaimo muzikantus“ kitas muzikantas – Albinas Vaškevičius iš Kalvarijos, kuris ne tik žavėjosi jų grojimu, bet ir dažnai užeidavo į Sigito namus, pasakoja: „Kaimo muzikantuose“ grojo armonikomis trys muzikantai: Jonas Balkus, Jurgis Vaicekauskas ir Sigitas Šliaužys. Tai kapela, kuri atlikdavo tik savo – Punsko krašto lietuvių muzikantų grotus kūrinius. Gaila, bet neturime jau visų trijų šios kapelos muzikantų. Iš pirmųjų dviejų Sigitas išsiskyrė linksmumu ir įsijautimu į muziką. Jam grojant judėdavo visas kūnas (panašiai, kaip ir grojant liaudiškos kapelos „Vėl gegužio žiedai“ jau a. a. muzikantui, smuikininkui, miško broliui Juozui Svitojui). Sigitas buvo kapelos siela. „Kaimo muzikantų“ besiklausydamas negalėdavai nusėdėti – savaimė kojos kildavo šokti.

Pastaruosius keletą metų po insulto Sigitui netekus kalbos ir vienos

kojos tekdavo būti namuose, prižiūri-
mam dukros Birutės, anūko Povilo ir
Birutės vyro. Būdamas Punske, steng-
davausi kiekvieną kartą užsukti ir pas
Sigitą, atvežti jam lietuviškos duonos
kepalą, pakelti jo ir namiškių nuotaiką,
pagroti armonika. O kai Punske būda-
vau su savo sūnumi Kęstučiu, tai ir jį
nusiveždavau pas Sigitą.

Man įėjus į Sigito kambarį, šis paro-
dydavo pirštu į padėtą ant spintos ar-
moniką. Tai reikėdavo, kad turiu groti.
Ir pagrodavau ne mažiau kaip penkis
mūsų tautos sukurtus kūrinius. Man
grojant Sigitas veide matėsi džiaugsmas
bei susigraudinimas. Supratau, kad

Sigito rankose armonika virsta nuostabiais garsais

Aldonos Vaicekauskienės nuotr.

Sigitas ir jo žmonos Marytės vestuvinė nuotrauka

privalau jį lankyti kiekvieną kartą, kai tik būnu Punske. Po kokio nors renginio užsukus pas Sigitą, jis būdavo pirmas mano filmo žiūrovas. Prijungdavome kamerą tiesiai prie televizoriaus ir jis pirmasis pamatydavo filmą, o mintyse ir dalyvaudavo renginyje. Kai kada užsitęsęs renginiams ar susitikimams su punskiečiais, po vidurnakties nuvažiuodavau ir tik ant palangės padėdavau kepalą lietuviškos duonos, nedrįsdamas trukdyti Sigitas miego.“

Nors kapela „Kaimo muzikantai“ gyvavo neilgai, pasirodė ne tik Punsko krašte ar Lenkijoje, bet ir Vilniuje. O grojo pačius autentiškiausius Punsko krašto valsus, polkas, maršus, fokstrotus. Prisimenu, kaip Sigitas

ir kiti mūsų krašto muzikantai 2011 m. dalyvavo mano suorganizuotoje Armonikos šventėje. Rašydama apie muzikantus, radau „Aušroje“ savo pamąstymus ir apie Sigitą: *„Valinčių kaimo muzikantas, ne tik turintis didžiulę patirtį grojant vestuvėse ar vakarėliuose, bet daug metų savo muzika ir gražia laikysena žavintis scenos gerbėjus, tai Sigitas Šliaužys. Jis vienintelis groja armonika „Tėviškės aiduose“, jis taip pat „pirmąja“ armonika groja „Kaimo muzikantų“ grupėje. Kaip pats Sigitas prisimena, armonika buvo „užmesta“. Per amžinus ūkio darbus nebuvo laiko groti. Perdavus ūkį žentui ir paaugus anūkui, vėl grįžta prie armonikos. Ji padeda nurimti, užmiršti skausmus ir negandas, nuskaidrina sielą.“*

Sigitas gimė 1936 m. Šeimoje augo su dviem vyresniais broliais Antanu ir Juozu bei dviem jaunesnėmis sesėmis Natalija ir Genute. Sesuo Natalija

pasakoja, kad tai buvo labai geras ir jautrus brolis. Su juo buvo galima apie viską pasišnekėti kaip su seserimi. Jeigu kildavo koks nesusipratimas, jis tuojau iškėsdavo juoką ar pokštą, ir pykčio kaip nebūta. Natalija prisiminė vaikystę Šlynakiemyje, kai po gegužinės litanijos jų namuose jaunimas išgužėdavo į kiemą, o Sigitas išsitraukdavo armoniką. Tokios vakaronės su pasišokimais ir dainomis trukdavo iki paryčių, nors visi žinojo, kad rytą laukia ūkio darbai. O darbai, kaip ir kiekviename to meto ūkyje – sunkūs, nuobodūs. Jeigu atlikdavo laiko, tai jaunimas prsimanydavo kur nors užsidirbti, kad turėtų pinigėlių savo išlaidoms. Sigitas

dirbo prie žvyro, kartu su broliu Juozu prie statybų namie ir kitur.

Šliaužių jaunimas buvo muzikalus. Daugiausia mėgo dainuoti seserys Genutė su Natalija ir brolis Juozas. Jų jaunystės metais Šlynakiemio kaimė dažnai skambėdavo dainos. Buvo daug gerų dainininkų. Vasarą išėjus į laukus ir ypač vakarais einant iš laukų namo, vienai grupei užvedus dainą viename Juodelio ežero krante – kitame atidainuodavo kita grupė. Juodelio ežeras švarus. Čia jaunimas mėgo vakarais vėžianti. Pavasarį upe liu plaukdavo lydekos. Ežere žuvų ir dabar aptinkama. Žuvauti labai mėgdavo brolis Juozas. Vasaros darbų gausybėje labai reikšmingas durpių kasimas, kur susirinkdavo talkos. Ypač jaunimui buvo smagu kartu dirbti, o pabaigus darbą padainuoti.

Sigitui teko atlikti ir karinę tarnybą. Išvažiavo į tolimą Košaliną. Kariuomenės tvarka anais laikais buvo labai griežta. Negavo leidimo iš kariuomenės nei į sesers vestuves, nei į kitas svarbias šeimos šventes. Teko nubraukti ne vieną ašarą vienumoje, toli

Sigitas pirmoji armonika

Velykinės parodos atidarymo metu patyręs muzikantas įdėmiai stebi muzikuojantį jaunimą

nuo mylimų žmonių. Sesuo Natalija prisimena, kaip Sigitas globojo savo jaunesnes sesutes ir ne kartą išgelbėjo jų gyvybę. Genutė vienąsyk žaisdama siekė prisiskinti „lapūką“ ir įkrito į kūdrą. Laimė, šalia buvo brolis, tai ištraukė ir padėjo išlipti į krantą. Jau būdamas paauglės Natalija su Genu- te plaukiojo valtimi netoli jų namų esančiame Juodelio ežere. Nepavykus išlaikyti pusiausvyros abi stačia galva nėrė į vandenį. Ir vėl brolis Sigitas buvo šalia ir jas ištempė į krantą.

Šliaužių namuose gyveno kelios kartos. Visi gerai sutarė. Dalinosi tuo, ką turėjo. Natalija prisimena, kaip vaikai laukdavo sekmadienių, kai mama prikepdavo prėskučių su padažu, išvirdavo kopūstų su riebalais iš taukinės. Jau, žiūrėk, panos „in mergas aina“, o apsirengti gerai nėra kuo. „*Tai aprangė mama savo paltu, ištraukė tokius ilgus batus su raikštukais ir išlaido in Punsky. Jautiausi kap cikra suaugus*“, – pasakojo Natalija.

Sulaukęs 23 metų, Sigitas vedė Marytę Šidlauskaitę iš Valinčių kaimo. Jos broliai išsiskirstė, susirado vietas kitur ir Sigitas atėjo į žmonos tėviškę. Po kelerių metų laukimo jiems gimė dukra Birutė. Jai gerai sekėsi mokslai, bet jautė, kad negali

palikti tėvų. Pasirinko žemės ūkio mokyklą, kad likusią gyvenimo dalį skirtų tėvų ūkiui. Vyrą susirado kaimynystėje. Abu iki šiolei dirba dviejų ūkių žemę.

Kada pirmą kartą Sigitas paėmė į rankas armoniką, šiandien jau sunku pasakyti. Šį instrumentą tėvelis pirko iš kažko nuo Suvalkų. Pirmiausia grojo brolis Juozas, o kai šis išėjo

į kariuomenę, armonika atiteko Sigitui. Paėmęs į rankas, jos ilgai nepaleido. Sigitas suskaičiavo, kad grojęs daugiau nei 60-yje vestuvių. Teko groti su daugeliu anuometinių muzikantų. Geriausiai prisimena savo brolių Juozą ir Antaną Rėkų iš Šlynakiemio, Vaclovą Cirušį, Julijoną Babkauską iš Vaitakiemio. Šeimos muzikantas buvo dėdė, grojęs paties pasigaminutu smuiku. Sigitas prisiminė, kaip vaikystėje surado dėdės pasiruoštą stygomis trinti savo darbo kanifoliją ir žaisdamas ja ištempė namų slenkstį. Gavo rykščių nuo tėvų, nes dėdė eidamas „užsikabino už slankesco, prilipo kaliošis, ir pargruvo“.

Aš Sigitą labiausiai prisimenu iš bendrų pasigrojų mūsų namuose, bendrų išvykų ir pobūvių. Muzikantė, ansamblio „Gimtinė“ vadovė, gerai pažinojusi mūsų krašto muzikantus, tvirtina, kad Sigitas buvo pats ryškiausias liaudies muzikantas, armonikierius, kuris grodamas melodiją ją išgyvendavo, jautė ją ir perteikė klausytojui su sava įtaiga taip, kad kojos kilnojosi.

Parengta pagal sesers Natalijos, brolio Juozo ir dukros Birutės pasakojimus.

Oninių šventėje žiurovus linksmina Sigitas Šliaužys, Jurgis Vaicekauskas, Jonas Balkus

Sveikinu gerbiamą Mokytoją **Marytę Savickienę** su 85-uoju gimtadieniu.

Noriu Jums palinkėti vien sveikatos, kuo mažiau rūpesčių, gražaus ir ilgo gyvenimo.

Jūs esate nuostabus žmogus, kaip antroji mama, daug patariate, užjaučiate.

Miela Jus matyti, sutikti ir aplankyti. Atvėrėte duris į gyvenimą ne vienam mokiniui.

Vedėte vaikus į šviesią ateitį vilties ir paguodos keliu.

Su gražiu gimtadieniu! Būkite laiminga!

Mokinė Teresė Janušonienė

Su gimtadieniu noriu Jus pasveikinti.

Tariu ačiū, kad su meile mane mokinot,

Dalinote laimę, šypsena ir viltį

Ir sėkmės iš mokyklos išeinant palinkėjot.

Aš Jums linkėčiau, kad gyventut dar ne vienus metus.

Malonu prisiminti Jūsų skanūs cepelinus,

Jūs paruošta kava buvo labai skani.

Kas praėjo – pasiliko gilioj mano atminty.

Gyvenimo takas būna vingiuotas

Ir ašaromis kartais nulaistytas.

Sunku viską apgalvoti,

Žinoma, retkarčiais reikia ir nusišypsoti.

Tie patys Dzalkų tėviškės kalneliai,

Tie patys Dzalkų tėviškės šlamantys beržynai.

Miela Mokytoja, bet Jūs sveikata –

Žinau – nebe ta pati jau yra...

DĖL RINKĖJŲ ELEKTRONINĖS REGISTRACIJOS

**2020 M. SPALIO 11 D. VYKS
LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMAI.**

LR Seimo rinkimai

2020 m.

spalio 11 d.

Elektroninė registracija, kuri prasidėjo š. m. liepos 1 d.,
prieinama šiame puslapyje:

<https://www.rinkejopuslapis.lt/rinkeju-balsuojanciu-uzsienyje-elektronine-registracija>.

Raginame iš anksto registruotis balsavimui.

Atsižvelgiant į COVID-19 plitimą, LR užsienio reikalų ministerija rekomendavo balsavimą
maksimaliai organizuoti paštu. Todėl prašytume tų piliečių, kurie jau pareiškė norą š. m. spalio 11 ir
25 dienomis balsuoti LR konsulate Seinuose, persiregistruoti balsavimui paštu.

Kartu atkreipiame dėmesį, kad konsulas rinkimų dienomis bus atidarytas ir tiems piliečiams, kurie
dėl tam tikrų priežasčių neužsiregistravo, bus sudaryta galimybė balsuoti konsulato patalpose.

**Rinkėjų, pageidaujantių balsuoti paštu LR konsulate Seinuose, registracija baigsis š. m.
spalio 1 d.**

LR konsulatas Seinuose

kons.seinai@urm.lt,

tel. +4887-5173790

PUNSKO LIETUVIŲ KULTŪROS NAMAI kviečia į
XVIII solistų ir duetų lietuviškų dainų konkursą „DAINORĖLIS“

Pagal amžių dalyviai bus suskirstyti į 4 grupes:

- ikimokyklinio amžiaus,
- I–III klasių mokinių,
- IV–VI klasių mokinių,
- VII–VIII klasių mokinių.

Dalyvis privalo paruošti vieną pasirinktą, jo amžių atitinkančią dainą. Jam gali akompanuoti paties pasirinktas akompaniatorius, galima naudotis fonograma ar kūrinį atlikti a cappella.

Dalyvius stebės komisija. Ji išrinks ir apdovanos talentingiausius ir geriausiai pasiruošusius atlikėjus.

„Dainorėlis“ vyks **2020 m. lapkričio 22 d. (sekmadienį) 14 val.**

Jeigu norinčiųjų dalyvauti bus didelis būrys, rengsime **atranką**. Ji vyks **lapkričio 10 d. (antradienį) 16 val.** Lietuvių kultūros namuose.

Atrankos metu organizatoriai nuspręs, kurie vaikai dalyvaus „Dainorėlio“ konkurse.

Norinčiuosius prašom užsirašyti iki **lapkričio 9 d.** asmeniškai arba **tel. 87 5161 032**.

Zrealizowano dzięki dotacji
Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji

Zadanie publiczne jest współfinansowane ze środków
Województwa Podlaskiego

Projektas iš dalies finansuojamas
Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos lėšomis

Dėl brangaus vyro, tėvelio, senelio
Vytauto Vilkelio mirties žmoną, sūnus su šeimomis
ir visus artimuosius užjaučia

Lenkijos lietuvių draugija
Vysk. Antano Baranausko fondas
Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos bendruomenė

*Tu neliūdėk, kad metai bėga,
Žinok, kad nieko amžino nėra!
Todėl gyvenk, mylėk ir neliūdėk dėl
nieko,
Juk šiandien Tavo šventė ir diena!*

Rugsėjo 24 d. gimtadienį švęs
Jonas Valincis iš Šlynakiemio.
Linkime jam viso geriausio,
sveikatos, laimės ir
Dievo palaimos.

Grigučių šeima

LINKĖJIMAI

Ak „Aušra“, visados būki
Suvalkų trikampiu švyturiu,
Doros, tiesos, džiaugsmo
vyturiu,
Bundant pavasarį ūkiams.

Skubėki pas dzūkus mielus –
Naujienomis apdovanoki!
Tegu skaito jauni, senoki –
Idėjom turtina sielas!

Jei matai, kad galbūt reikia
Kai ką tikrai pakritikuoti,
Savo puslapiuos imk, suduoki,
Gal pasitaisytų veikiai.

Lai Tavi spinduliai šviečia
Ne tik ypač Punkskui, Seinijai,
Bet ir kitur gerį dalija,
Domėtis Lietuvą kviečia.

Mokyt. Jeronimas Šalčiūnas